

Història Contemporània universal III, l'Època dels Blocs

Codi: 100347

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500501 Història	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Josep Puigsech Farràs

Correu electrònic: josep.puigsech@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Josep Puigsech Farràs

Prerequisits

Són absolutament necessaris:

- Coneixement de la Història Contemporània internacional abans de 1945.
- Coneixements bàsics per llegir en anglès.

Objectius

L'objectiu principal és que l'estudiant conegui i compregui els esdeveniments que conformen el període de l'anomenada Guerra Freda, de manera que pugui extreure'n les claus per entendre l'època posterior. De fet, aquesta assignatura enllaça amb la Història Actual. En aquest sentit, l'assignatura busca fomentar que els/les estudiants raonin professionalment, com a historiadors i historiadores, trencant la separació entre el seu entorn quotidià i la percepció historiogràfica.

En concloure el curs, l'estudiant hauria de tenir un coneixement suficient de les causes que van portar a la Guerra Freda i l'especificitat d'aquest fenomen, així com les seves fases, períodes i protagonistes a escala mundial. També s'analitzen, en la mesura d'allò que sigui possible, els processos de descolonització, encara que necessitarien una assignatura específica. Altres assumptes analitzats són l'evolució econòmica i les transformacions socials en el món occidental i el bloc de l'Est, l'evolució econòmica i social de la URSS i la República Popular de la Xina, els conflictes armats o el paper de la dona durant la Guerra Freda. En funció del temps disponible es tractaran altres assumptes específics com la rebel·lia juvenil en els seixanta, el terrorisme dels anys setanta, el paper de l'esport als anys setanta i vuitanta o la contracultura musical dels anys vuitanta.

Competències

- Avaluar críticament les fonts i els models teòrics per analitzar les diverses etapes històriques.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dominar els conceptes bàsics diacrònics i temàtics propis de la ciència històrica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aprendre de manera autònoma.
2. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
3. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi històrica.
4. Identificar les estructures socials, econòmiques i polítiques del món contemporani.
5. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
6. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
7. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
8. Reconèixer els processos històrics que han donat lloc a la societat contemporània.
9. Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.
10. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
11. Treballar en equip respectant tots els punts de vista.
12. Utilitzar els mètodes de treball propis de la història contemporània.
13. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.

Continguts

Cada professor modularà els continguts de el programa en funció dels seus criteris específics, però sempre atenent-se a l'esquema general aquí especificat:

- 1.- Els orígens de la Guerra Freda des de la Segona Guerra Mundial. La consolidació dels blocs.
- 2.- Fases de la Guerra Freda fins a 1956 a Europa i Àsia. Coexistència pacífica, descolonització i naixement del Tercer Món.
- 3.- De la bipolaritat a la multipolaritat.
- 4.- Enfrontament final i desenllaç.

Metodologia

Assistència a classes teòriques dirigides pel professor.

Assistència a sessions de seminari i tutoria dirigides pel professor.

Lectura comprensiva de textos.

Realització de comentaris analítics.

Presentacions i anàlisis orals.

Estudi personal.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	40	1,6	3, 4, 8, 9, 10, 12
Sessions de seminaris i pràctiques dirigides per el professor	10	0,4	1, 3, 7, 9, 11, 13
Tipus: Supervisades			
Exercicis pautats d'aprenentatge	5	0,2	3, 4, 8, 12
Tutoríes	10	0,4	11
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	45	1,8	1, 3, 13
Lectura de textos. Redacció de treballs. Comentari de textos. Preparació de presentacions orals i seminaris. Recerca d'informació bibliogràfica	30	1,2	1, 3, 13

Avaluació

AVALUACIÓ CONTINUADA

D'acord amb allò establert a la Memòria del Grau, l'assignatura s'avaluarà atenent els punts següents:

a) Exàmens: Proves escrites (parcials), amb nota acumulada que arribi fins a un 50% de total de la qualificació màxima: Examen 1 (25%), Examen 2 (25%);

b) Lectures, com a *take home*, que estipularà el professor amb nota acumulada que arribi fins a un 30% de la qualificació màxima: Lectura 1 (15%), Lectura 2 (15%);

c) Pràctiques, que es realitzaran a l'aula, amb nota acumulada que arribi fins a un 20% de la qualificació màxima: Pràctica 1 (6%), Pràctica 2 (6%), Pràctica 3 (8%).

En conjunt, per superar l'assignatura l'alumne haurà d'obtenir la qualificació de 5 sobre 10. D'altra banda, cada professor podrà marcar, si ho creu útil, uns mínims a assolir en cadascun dels ítems a), b) i c) aquí contemplats.

Això es tradueix en:

- Dues proves escrites (25 + 25 punts) espaiades al llarg del curs. TOTAL: 50 punts
- Dues proves de lectures (15 punts + 15 punts). TOTAL: 30 punts
- Tres pràctiques (6 punts + 6 punts + 8 punts). TOTAL: 20 punts

TOTAL MÀXIM DEL CURS: 100 PUNTS; APROVAT: 50 PUNTS

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

El sistema de puntuació serà acumulatiu, sense aplicar percentatges ni mitges.

AVALUACIÓ ÚNICA

- Exàmen: 50% de total de la qualificació màxima;
- Lectures: 30% de la qualificació màxima;
- Pràctiques: 20% de la qualificació màxima.

En conjunt, per superar l'assignatura l'alumne haurà d'obtenir la qualificació de 5 sobre 10. D'altra banda, cada professor podrà marcar, si ho creu útil, uns mínims a assolir en cadascun dels ítems a), b) i c) aquí contemplats.

Això es tradueix en:

- Una prova escrita. TOTAL: 50 punts
- Una prova de lectures. TOTAL: 30 punts
- Dues pràctiques (12 punts + 8 punts). TOTAL: 20 punts

TOTAL MÀXIM DEL CURS: 100 PUNTS; APROVAT: 50 PUNTS

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

RECUPERACIÓ

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total (AVALUACIÓ CONTINUADA) o bé lliurar totes les proves previstes (AVALUACIÓ ÚNICA), i haver obtingut una qualificació mitjana final de 3,5 com a mínim (AVALUACIÓ CONTINUADA o AVALUACIÓ ÚNICA).

En el cas de l'avaluació continuada, s'efectuarà una prova de recuperació, en la data que fixi l'administració del centre. En aquesta prova es podrà recuperar una de les activitats suspeses durant el curs, que es sumarà a les puntuacions obtingudes a la resta de proves del curs. Per tant, només es recuperaran les activitats realitzades i suspeses prèviament.

En cap cas es podrà plantejar la recuperació com un mitjà de millorar la qualificació de l'alumnat que ja hagués aprovat l'assignatura en el procés normal d'avaluació continuada. La nota màxima que es podrà obtenir a la recuperació és de 5,0 (Aprovat).

En el cas de l'avaluació única, s'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per a l'avaluació continuada.

Advertiments:

El plagi de fonts escrites (internet, llibres, treballs, etc.) o còpia a l'examen suposa un zero a la qualificació de l'exercici, sense possibilitat de recuperació. L'autoplagi d'altres feines de curs, del mateix alumne o aliens,

entra en aquesta categoria sempre que el percentatge sigui elevat. En aquesta assignatura es fa servir escàner de control de plagi.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

L'alumnat tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professor establirà oportunament els mecanismes per fer-ho, en hores d'atenció al despatx.

No s'establirà cap tipus d'examen especial individual, fora de les dates establertes per al conjunt dels estudiants.

Qualsevol imponderable que pugui afectar un estudiant en concret, amb justificació degudament documentada, es resoldrà dins del marc de les dates i convocatòries fixades per a tothom i amb l'arbitratge de Coordinació de Docència, si fos necessari. No es concediran tractes de favor a cap estudiant a partir de circumstàncies personals o professionals.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 1/3 parts de les activitats d'avaluació.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lectures	30	4	0,16	1, 2, 5, 6, 9, 11, 12
Proves teòriques escrites	50	4	0,16	3, 4, 5, 8, 10
Pràctiques	20	2	0,08	2, 3, 6, 7, 12, 13

Bibliografia

ANDERSON, Perry, *Imperium et Consilium. La política exterior norteamericana y sus teóricos*, Akal, Madrid, 2014.

BOUKARI-YABARA, Amzat, *Africa Unite! Une Histoire du Panafricanisme*, La Découverte, Paris, 2014.

BURLEIGH, Michael, *Pequeñas guerras, lugares remotos*, Taurus, Madrid, 2014.

CALVOCORESSI, Peter, *Historia política del mundo contemporáneo. De 1945 a nuestros días*, trad. Susana Sueiro Seone, Akal, Madrid, 1999.

CRANKSHAW, Edward, *The New Cold War, Moscow v. Pekín*, Penguin Books, 1963.

ESCALANTE GONZALBO, Fernando, *Neoliberalismo. Una historia económica, cultural e intelectual de nuestro mundo, de 1975 a hoy*, Turner, Madrid, 2016.

ESTEFANÍA, Joaquín, *Estos años bárbaros*, Galaxia Gutenberg, Barcelona, 2015

FONTANA, Josep, *Por el bien del imperio*, Eds. del Pasado y Presente, Barcelona, 2011

FULBROOK, Mary, *Europa desde 1945*, Crítica - Oxford University Press (Historia de Europa Oxford), Barcelona, 2002.

- GADDIS, John Lewis, *La Guerra Fría*, trad. Catalina Martínez Muñoz, RBA, Barcelona, 2008.
- HARVEY, David, *Breve historia del neoliberalismo*, trad. Ana Varela Mateos, Akal, Madrid, 2007.
- HEFFER, Jean & LAUNAY, Michel, *La guerra fría, 1945-1972*, trad. Yago Barja de Quirog & Mar Llinares, Akal, Madrid, 1992.
- HOBBSAWM, Eric J., *Historia del siglo XX, 1914-1991*, trad. Juan Faci, Jordi Ainaud y Carme Castells, Crítica, Barcelona, 2000.
- JAMES, Leslie & LEAKE, Elisabeth (eds.), *Decolonization & Cold War. Negotiating Independence*, Bloomsbury, London, 2015.
- JIAN, Chen, *La China de Mao y la Guerra Fría*, Paidós, Barcelona, 2005.
- JUDT, Tony, *Posguerra. Una historia de Europa desde 1945*, Taurus, Madrid, 2006.
- KEPEL, Gilles, *La revancha de Dios: Cristianos, judíos y musulmanes a la reconquista del mundo*, 2.ª ed., Anaya, Madrid, 1995.
- KHANA, Parag, *El segundo mundo. Imperios e influencia en el nuevo orden mundial*, Paidós, Barcelona, 2008.
- LAQUEUR, Walter, *Una historia del terrorismo*, Paidós Ibérica, Barcelona, 2003.
- LEFFLER, Melvyn P., *La guerra después de la guerra. Estados Unidos, la Unión Soviética y la Guerra Fría*, Crítica, Barcelona, 2008.
- LEFFLER, Melvyn P. & WESTAD, Odd A. (eds.), *The Cambridge History of the Cold War*, 3 vols., Cambridge University Press, Cambridge, 2010.
- LELLOUCHE, Pierre, *Le Nouveau Monde. De l'ordre de Yalta au désordre des nations*. Grasset, Paris, 1992.
- LOWE, Keith, *Continente salvaje. Europa después de la Segunda Guerra Mundial*, Galaxia Gutenberg, Madrid, 2012.
- MAMMARELLA, Giuseppe, *Historia de Europa contemporánea (1945-1990)*, trad. Juan Bignozzi, Barcelona, Ariel, 1990.
- MURILLO BONVEHÍ, David, *De Walmart a Al Qaeda. Una lectura interdisciplinar de la globalización*, Libros de Cabecera, Barcelona, 2015.
- NITZE, Paul H., *De Hiroshima a la Glasnost*, G.E.L.A., Buenos Aires, 1991.
- NOUSCHI, Marc, *Historia del siglo XX. Todos los mundos, el mundo*. Cátedra, Madrid, 1996.
- PALMER, R. & COLTON, J., *Historia contemporánea*, trad. Marcial Suárez, Madrid, Akal, 1980.
- PEREIRA CASTAÑARES, Juan Carlos, *De la Guerra Fría a la caída del Muro*, Shackleton Books, Madrid, 2022
- PLOKHY, Serhii, *El último imperio. Los días finales de la Unión Soviética*, Turner, Madrid, 2015.
- POWASKI, Ronald E., *La guerra fría. Estados Unidos y la Unión Soviética, 1917-1991*, Crítica, Barcelona, 2000.
- PROCACCI, Giuliano, *Historia general del siglo XX*, Crítica, Barcelona, 2001.
- SANZ, Carlos y SÁENZ, José Manuel, *La Guerra Fría. Una historia inacabada*, Síntesis, Madrid, 2022.
- VEIGA, Francisco; DA CAL, Enrique U.; DUARTE, Ángel, *La paz simulada. Una historia de la Guerra Fría*. Alianza Universidad, Madrid, 1997.

VEIGA, Francisco, *El desequilibrio como orden. Una historia de la Posguerra Fría, 1990-2008*, Alianza, Madrid, 2009.

WALKER, Martin, *The Cold War and the Making of Modern World*, Vintage, London, 1994.

WASSERSTEIN, Bernard, *Barbarie y civilización. Una historia de la Europa de nuestro tiempo*, Ariel, Barcelona, 2010.

WATSON, Peter, *Historia intelectual del siglo XX*, Crítica, Barcelona, 2006.

WESTAD, Odd Arne, *La Guerra Fría. Una historia mundial*, Galaxia Gutenberg, Barcelona, 2018

ZUBOK, Vladislav M., *Un imperio fallido. La Unión Soviética durante la Guerra Fría*, Crítica, Barcelona, 2008.

Programari

*